

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők. Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A boldogság.

Hol a boldogság mostanában?

Talán a királyi palotákban?

Ott nincs.

A pór kunyhójában?

Kiveszett onnan is.

Maguk mondják a paloták lakói, hogy nem ismerik, hogy csak ábrándoznak róla, kergetik, üzik, mint a lidérc lángot, a mely ide-oda csalogatja. Keresik mindenütt, a fényben, a ragyogásban, gazdagságban és hatalomban, művészetben és tudományban, élvezetben és önmegtadadásban, — még a szerelemben is.

Nincs, nem találják sehol.

Messze innen, a tengerpart egy festői hegyoldalába épült gyönyörű palota olvasótermének loggiáján, hol ezernyi alkalom és eszköz kínálkodik arra, hogy az ember megszabadulhasson az érzelmeiktől, melyek úgy megülik a lelket, mint a köd a virágos rétet s úgy megtépdésik, hogy a fájdalomtól már kiáltani sem lehet, csak benső mély lélekzetet veszünk mint a haldokló, — kezembe akadt egy újság, a legnagyobb világlap: a párizsi Figaró.

Mindjárt a lap homlokán szembe tűnt egy m. kir. herceg neve, a Lajos Szalvátoré. Ő volt a cikk szerzője. A ki elővasta mély óva intik tőle s főleg megilletődés vett rajta erőt.

Hát ez is?

Az is!

Ez sem boldog, mikor mindene meg van, a mit szemé-szája kíván? Azt mondja, hogy nem az? Miért? Ő tudhatja csak.

Távol minden politikától, kizárólag csak az irodalommal foglalkozik. Ideje nagy részét a tengerparton tölti, olvas, vagy elmélkedik.

Azokat a gondolatokat és érzéseket írja le, melyek magánosságában eltöltik bensejét. Gyönyörűen, az elégia bus-panaszos hangján. Borongva kérde önmagától, a part mellett a tenger sekély vizében játszadozó gyermekeket látva: „vajjon beszél-e nekik az arcukat csókfosó, képükre rá mosolygó hab — boldog jövőről...?”

Neki — ugyátszik — nem!

A nagy Gusztáv Adolf egy késői utóda, II Oszkár, Svédország és Norvégia királya egyik elsőrangú alakja északirodalmának; költeményei az előkelő tartalomnak mindenben megfelelő külső fényvel, a híres skandináv festő Hagborg illusztrálásával jelentek meg. A legkitűnőbb bírálók elragadtatással emlékeznek meg róluk s borostyánnal övezik a királyi költő homlokát.

És mit zeng a királyi lant?

Szomorú, bánatos dalokat, melyek azt sugallják, hogy állhatatlan, mulandó minden ezen a világon. Rövid ideig tart a dicsőség illan minden, mint a pára, ami örömet, megnyugvást ad. A remény csal, a hit megtörik, az álom szerte foszlik s marad belőle a rideg valóság.

A fehér csár, a ki száz millióknak nagy ura, kinek egy intésére, egy néma fejbolintására ezernyi-ezer szurony villan meg öldöklésre készen, elmondhatja-e, hogy esténként nyugodtan hajtja le fejét.

És Krisztus, a királyok királya, kinek ezelőtt kétezer évvel, ép e napon, Virágvasárnapján, midőn számárháton Jeruzsálembe vonula, a népek

ezrei s a Hebreorum pueri, hosanna clamabant; saját népe által a latrok közé feszítve csüggedten kiáltott fel: Én Istenem! Én Istenem! miért hagytál el engem!

Ha nincs boldogság a koronák fényében, vajjon az a nép kiért oly kínos halált kellett szenvednie, boldog-e?

Menjünk a sik ronaszágra, a hegyek szűk völgyeibe, vagy a tenger viruló partjaira, hátha megtaláljuk ott!

Erdős, vállas munkabíró férfiak mellett, szelidlelkű, szorgalmatos aszonyok. Kezükben a munka a hajnalhasadásától esti szürkületig s néha még az éj sötétjében is. Nincs pihenés, örökös a hajsza. A dús rónák természet tönkre teszi a fagy, a perzselő napsugár, a vihar, az áradás; a soványföld kegyetlen, sokat követel, hogy adjon valamit cserébe; a bányák mélye tele van veszélyekkel; a tenger pedig csak egyet mordul s ezrek élete semmisül meg.

Kérdem tehát, hol van a boldogság?

Egyedül a szívben, öntudatunkban, a lelki ismeretesen teljesített kötelesség tudatában. Az élet nem élvezet és gyönyörűség, hanem kötelesség. Ki önmaga, családja és a közös haza iránti kötelességeit hiven teljesítette, a megnyugvás, a megelégedés boldogító érzése tölti kebelét.

A kit pedig a sors sujtó keze még is lever enyhülést talál a hitben, mert Krisztus mondta, kinek szenvedései emlékeül szenteljük e hetet.

Venite ad me omnes.

Qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos.

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Böjti prédikáció.

(Irigység.)

Nem árt ebben a rovatban sort keríteni a halálos főbűnökre. A hittanban magam is tanultam hajdan; de akkor még nem értettem: mi az a dölyf, mi az irigység, mi a tobzódás, a harag stb. sok dologra az által lesz figyelemmel az ember, hogy óva intik tőle s főleg a gyermekelmére s gyermeki szívre nézve nem tudok kártekonnyabb foglalkozást, mint az ugynevezett erkölcsi olvasmányokat. Nem magam vagyok, a ki a bűnről az épületes könyvekben szereztem először tudomást. Mint bírálással a vesztésegről való félelem, úgy születik tulajdonnal a vágy.

De ha az én bírói székem elé idézlek oh nyájias olvasó! eleve is a bűnben és a gyarlóságban felelednek nyilatkozom. S nem is magamban keresem a jogot az erkölcsi szónoklatra, hanem abban, hogy a vezeklésnek intő napjait éljük most. S mert nem tartozom ama szent férfiak sorába, kik vizet prédikálnak s bort isznak: tán a jó utra térítetek egy némely bűnöst. Nagyon fogok örüdeni rajta s ha az üdvös változás megtörtént benned: kérdezni foglak, mikép történt? — hogy magamon is segíthessek. Orfílához is belépett egy napon valamely szenvedő s a közsvényről panaszkodott neki. Orfila mindenfélét tanácsolt. A beteg hálálkodva távozik. Mikor már a lépcsőn van, a nagy tudós utána kiált: „Áztán kérem, szóljon ám, ha segített! Mert magam is régóta szenvedek a közsvényről.”

Ne tarts hát a dorgáló gyógyítástól. Csak egyszerűen szövéstem köztünk a kérdést.

Az én elfelejtethetlen barátom az emberséges varga, kinek a kötelesség színméze esorog ajkairól, „szurkos fonalak” című jeles gyűjteményében így szól: „A pénz magában nem boldogít; birnunk is kell.” Amely sarkalatos tételt egy új böleselő, Amyntor, fölhangolta így ad elő:

A gazdagság magában nem nyújt boldogságot s a vagyontalan tömeg vágyódása kincs és pénz után oly epedő, melyet a kedvező végzet a vágyodók üdvére többnyire megtagad.

Itt csak arra a csekély különbségre akarok utalni, amely a gazdag s szegényebb életében annyiszor jelentkezik.

A gazdag, tudva vagy öntudatlanul, azt a jogot élvezni, hogy személyiségének mindenütt szerez érvényt s hogy mindenkor éles megkülönböztetéssel tartja fön egyéniségét. Otthon úgy viselkedik, olyannak mutatkozik, mint a milyen valóban, anélkül, hogy valamelyik látogatója vagy idegen előtt kényszerű szabna magára, vagy korlátozná magát.

A házi renden, a kiszolgálás módján, a szokásokon nem változtat, bármily előkelő vendége legyen is. Ez a gazdagnak, ha különben szellemileg nem tesz is mámost: biztosságot, nyugalmat, egyformaságot kölcsönöz. S ez a lelki comfort, ez az „aequa mens” mások szemében jellemzőságnak, életművészetnek, formagyűgyességnek látszik.

Az ugynevezett szegény ördög ellenben alázatosan bujkál kereszttül a világon; mindenütt az „idők és módok” politikailag kompromittált, de társadalmilag ér-

vényes jelszavát követve, a mások szokásaihoz simul. Szerény otthonában gazdag és elkényeztetett látogatói által megalázva, akadályozva éri bár magát — mindenütt és mindenben saját egyénisége árán fogja amazok kedvét keresni. Habozás nélkül lemond szokásairól, ha azt látja, hogy előkelő vendégét megzavarja velök. Az, aki az ilyen önkéntes függőséget keresi, sohasem mutatkozik olyannak, mint a milyen, hanem másol, utánoz, a mennyire keskeny vagyoni állapota ezt megengedi. Ha ezen fölül szellemi tekintetben a gazdagnak fölül áll: minden külső nyájasság mellett is finon belső mérget szűr le magában mely elfogulatlanságát megzavarja, itéletét elkeseríti. Jelleme is szenved, tisztelte és hajlandósága képmutatás és azt a finon belső mérget tajtékává turva, háta mögött szorja arra, a kinek többje van, mint magának. Irigység mardossa szívét s szegénységében keresi duzzogása, kedvetlensége okát s nem ott, a hol megtalálta volna: erkölcsi gyarlóságában.

Az irigység nem ölel át . . . hohó! mire nem vezérli a nyelvszokás a tollat — az irigység nem vágja karmait enszívébe egy egész általánosságban. Az irigység szűkebb körben forog, hogy úgy mondjam: tüzetes. A parasztlány nem irigye a kisasszonynak, a miért szebb az arca s divatos ruhája van; de igenis emészti szívét, ha leány pájtását látja különbnek. Szóval: „figulus figulum odit.”

A társadalmi élet számos elemét azonban sokszor egy körbe foglalja valamely alkalom, a mely elemeket vagyon s rang választja külön egymástól. De nem a rang, melylyel szemben az egyszerű állampolgár — vagyon, melylyel szemben a fogyatkozás, talán a szükség

Haladásunk érdekében.

VI.

Lapunk előző számaiban ismertettük azokat az emlékiratokat, melyeket Petrozsény község képviselőtestülete a haladásunk érdekében nélkülözhetetlennek feltüntetett állami intézmények létesítése és a felsőbb hatósági intézkedések kieszközlése érdekében az illetékes fórumokhoz juttatott.

Terjedelmes és értékes elaborátumok azok, melyek közül olvasó közönségünk iránti tekintetből még a kir. adóhivatal létesítése iránt pénzügyminister urhoz intézett memorandumot ismertetjük, lapunk keretéhez mért kivonatban, a következőkben:

Nagyméltóságú Minister Ur!

Kegyelmes Urunk!

Három éve annak, hogy Petrozsény nagyközség és az egész Zsilvölgy közönsége nevében Nagyméltóságod előtt küldöttéleg tisztelegve, emlékiratunk tiszteletteljes benyújtásával aziránt bátorodtunk esedezni, hogy a magyarság eme határszéli örömlomán, Petrozsényben m. kir. adóhivatalt szervezni kegyeskednék.

A kérelmünk indoklására felhozott érvek nyomatékosságát kegyeskedett Nagyméltóságod figyelmen kívül nem hagyható fontosságának elismerni s olyanoknak, melyek egy m. kir. adóhivatal rendszeresítésének alapfeltételül szolgálnak.

Azóta évek multak el és az akkor létezett viszonyok öröndetes alakulása még hatályosabban szól, a felterjesztésünkben kifejtett alázatos kérelmünk teljesítése mellett és az egész Zsilvölgy igyekvő, hangyasorgalmu lakossága sóvárogva várja, hogy a magas kormány ezen állami intézmény létesítésével segítőkészen nyújtson, eddig is hűen betöltött honfitisztunk teljesítéséhez.

Nem szerénytelenség, nem magasabb érdekek háttérbe tolásával hajszolt kiesnyes érdekek kielégítését előző localpatriotismus a rugója törekvésünknek akkor, midőn kulturális és nemzeti misszióink betöltéséhez, erőnk fokozásához és hatályosabb érvényesüléséhez Nagyméltóságod jóakaratu támogatását kérjük s legalázatosabb folyamodásunk indoklására az alább tisztelettel említett megdöntetlen adatokat Nagyméltóságod szíves figyelmébe ajánlani bátorodunk.

Kegyelmes Urunk! A legutóbbi országos népszámlálás adatai szerint a petrozsényi járás lakosainak száma 28750 lélek, mely azóta, az itteni nagy iparvállalatok fejlesztése folytán ide özönlött munkás elemmel meghaladja a 30 ezret.

És ez a munkás tábor, itt a természet gazdag kincseivel megáldott völgyben, mint a kaptár méhrajja dolgozik, izzad és fárad nemcsak magáért és szeret-

teiert, hanem a közért, nemzetünk, hazánk nagy univerzitásáért, nélkülözve az államhatalom ama szükséges támogatását, mely nélkül a küzdés elemei egységes egészszé össze nem forrhatnak.

Pedig kívánatos volna, hogy az önrönkből ki nem tölthető réseken a nemzetellenes áramlat beözönlését meggátoljuk. Véteztett mellett kell az idegen törekvésekkel szembe szögeznünk. Nyelvhátárunkat csak így bővíthetjük, önrönkből, magunkra hagyatva elfoglalt pozícióinkat csak úgy szélesbíthetjük és szilárdíthatjuk, ha magyar állami intézményekkel erősöbödünk. Hatósági ténykedésekben, közeletünk minden nyilvánulásában a magyar államiságnak, a nemzeti eszmének kifejezése kell jutnia, hogy imponáló súlylyal, tisztelettel parancsoló tekintélyvel bizonyosságát adhassuk annak, hogy ez a hely a magyarságnak előőrse, itt egy idegen állam határán, idegen ajkú nemzetiség oceánja között.

Ilyen erősítő intézmény lenne itt, magyar nemzeti szempontból a kir. adóhivatal szervezése, mely a köz-adminisztráció, az adózó polgárok érdeke szempontjából is elutasíthatatlan szükséglet képez. A közigazgatás érdeke, az állam auctoritása követeli, hogy a jó, olcsó és megbízható közigazgatás egyszerűsítésének jelszava alatt létrejött törvények az életbe áttüztetessenek az egész vonalon s hogy azok az akadályok, melyek a törvények zavartalan végrehajtását gátolják, elhárítsanak.

Már pedig, hogy a kir. adóhivatal feladatához tartozó adminisztrációs teendőket korrekt ellátása nem is képzelhető az itteni viszonyok között, az kétséget sem szenvedhet, midőn a hátszegi adóhivatal a petrozsényi járásnak oda legközelebb eső községétől, Krivadiától is 36, Petrozsénytől a járás székhelyétől 55 és a községek nagyobb részétől 70-80, sőt 100 kilométerre is fekszik.

Az adóügyi igazgatás már államérdekből sem szenvedhet késedelmet. Pedig a jelen viszonyok között az ügymenet gyorsaságára, az adózó polgárok érdekeit kielégítő eljárásra gondolni sem lehet. Adó, illeték s egyéb kincstári követeléseket érintő más ügyekben hányszor vannak az érdekelt felek arra utalva, hogy a kir. adóhivatalnál közbenjárjanak, személyesen nyerve, vagy adjanak felvilágosítást.

De, mintsem az 1-2 napi idővesztést igénylő utazásra és a tetemes költség viselésére magukat rászánják; inkább lemondanak sokszor törvényes joguk és alapos sérelmük orvoslásáról. A közvetlen adófizetők postaköltségeit s ily módon teljesített fizetésekkel eredő zavarokat nem is említjük. Azt a hihetetlennek látszó tényről azonban ki kell emelnünk, hogy a hátszegi kir. adóhivatal adóügyi igazgatása és működési köre az országnak legnagyobb járásai közé tartozó három szolgabírói járás u. m.: a hátszegi, puji és petrozsényi szol-

Tulfelől meg ott van a merevnyaku ön hitt, udvariatlan legény, ki hidalgói koldus-büszkeségében otromba. Élvezhetetlen, fányar és engesztelhetetlen, aki minden gazdagban csalót, vagy tökfőköt lát, kinek ölebe a buta szerencse odadobta legdusabb ajándékait, „melyekkel a boldogtalan nem tud hovaenni.” Ez meg az a szegény, aki jellemultengésben szenved. Kötelességének tartja mindig ellentmondani ott, hol a gazdag a száját kinyitja s azt hiszi, hogy a vagyonos emberrel való érintkezés megemlékezi catoi lelkét. Pedig nem is kell hozzá éles látás, hogy az irigységet leolvassuk arezáról s azon örjögő axiómához való hajlandóságát — mely szerint: „la propriété c'est le vol.” — Magát is untatja, másokat is untat a világ és az emberek felől való fonák fölfogásával s a maga nemében ép oly egyoldalú s kiállhatatlan, mint a tele erszényével hetkenkedő, puffeszkedő töképezés.

Mint van ember, aki képtelen ékszer viselni s jobbára vésetlenkövű, nagy arany peesétgyűrűt huz a jobb kéz mutató ujjára, azonképen akad elég, a ki gazdagságával nem tudja mitévő legyen. Mindamellett a gazdagság hatalom s a vagyonosnak tulstult kölcsönöz a vagyonatlan fölött. Akit ez a tény elkeserít, a következőképen boszankodni fog minden szép arc, minden deli termet fölött, mely homályba ejti: és gyűlölni fogja az énekművészt is, kinek isten édes, elragadó hangot ültetett a torkába, míg maga hijával van a szép arcnak, a deli termetnek s az édes hangnak.

Aki bele nem tud nyugodni abba, hogy felebarátja különb nálnál, dőlyfösen hántorgatja szívében e kérdést, egy második vagy harmadik miért foglal el magasabb állást? — az egy erkölcsi „gyengőncz”, aki saját fogyatkozását erényre, akarná felujjni. Hyper jellemének nyakig begombolt fönsege ragyogó köntös, melynek lukaiból kikandikál az irigység,

gabirol járás és egy rendezett tanácsú város, mint negyedik közigazgatási járás és két kir. járásbírósi kerület óriási területre terjed ki s mintegy 100 ezer lélek adóügyi közigazgatását látja el.

Képzeltető-e itt gyors, olcsó, helyes és egyszerű közigazgatás, mely a közkormányzatnál és a nagy közönség körében jelszóként hangoztatott: szálló-igévé lett.

Ugy, reánk, mint adózókra, valamint az adóügyi adminisztrációra nézve különös fontossággal bír az adó-kivetés ténye. Tudvalevő ugyanis, hogy a bányaadó és a III. oszt. keresetiadó, a kir. adóhivatal székhelyén vettetik ki. Ily esetekben tehát 400-500 adózó kénytelen tetemes költséget és napokat ráadózva, Hátszegre utazni, hogy adózási viszonyaira, adófizetési képességére nézve személyesen nyújtson tájékoztatást, amire annál inkább szükség van, mert az adó-kivető bizottságba a hátszegvidéki viszonyokat ismerő bizalmi egyének küldtetnek ki, aiktól a mi adófizetési képességünk s általán adózási viszonyaink alapos ismeretét annál kevésbé tetelezhetjük fel, mert a hátszegi járás gazdasági élete, mely tulnyomóan mezőgazdasági alapszik, lényegesen elüt a petrozsényi járás gazdasági helyzetétől, melynek pregnans vonása főként az ipari —, de figyelemre méltóan a kereskedelmi jelleg, minek általános és igazságos mérlegelése s ebből kifolyólag az egyes törvényes megadóztatása a tájékozatlan bizalmi férfaktól nem is várható. — Innen van az, hogy csaknem minden adó-kivetés, felebezés és panasz tárgyát képezi, elárasztva felesleges munkával a felettes hatóságot.

Legyen szabad még az utóbbi évek pénzügyi forgalmának számadataira hivatkozással is indokolnunk alázatos kérelmünk jogosultságát.

Csak nekány év előtt még alig rugott az egész petrozsényi járás egyenes államadója 50-60 ezer forintra s már 1902-ben volt magának Petrozsénynek az összes egyenes államadója 138228 korona 66 fillér a fogyasztási adója 2400 korona, a bélyeg, — jog s egyéb illetékek és indirekt adók összege ugyan ennyire tehető.

A többi 13 zsilvölgyi községével együtt az utóbbi években a hátszegi m. kir. adóhivatalhoz befolyó kincstári követelések összege kétszegtelenül felülmúlja az itt kiutított összeg kétszeresét. A bírói ítételek, a bíráspénzek stb. kezelésénél szintén felette megkönnyítetnek az adóügyi közigazgatás, ha a kir. adóhivatal Petrozsényben volna, hol a szolgabírósi székhelye van.

Nem érintünk hivatali titkot, se indiscretiót nem követünk el annak felemlítésével, hogy teljesen megbízható értesülésünk szerint az állami beruházási kölcsönben előirányozva van a petrozsényi kir. járásbírósi szervezésének költsége is, s mihelyt a magas kormány kedvező elhatározásáról értesülünk, akként fogunk intézkedni, hogy a hivatalhelyiségek kérdése, késedelmet, akadályt ne okozzon. A tisztviselők s egyéb alkalmazottak lakáskérdése sem okoz nehézséget.

Ezenfelül Petrozsény piaczná a háztartási szükségletek jutányosan és az igényeknek megfelelően mindenkor beszerezhetők. Mindezen körülmények egy állami hivatal szervezésénél szükségképp figyelembe vétel tárgyát képezik, valamint a szociális és kulturális viszonyok is, melyekről kérdés nélkül állithatjuk, hogy kedvezőbbek számtalan vidéki városnál, ahol ily állami intézmények szervezve vannak.

Önrönkből, anyagi képességünk végső határáig menve, tartjuk fenn az államilag segélyezett petrozsényi gymnasiumot, miáltal az intelligensebb családok gyermekeinek középiskolai kiképzését meg van könnyítve. E középiskoláról az állami segély alkalmával Dr. Wlassics Gyula, azidőszertinti vallás és közoktatásügyi miniszter Ur Ó nagyméltósága, mint magyar nemzeti szempontból fontos tényezőről igen előnyösen vélekedett.

Ez a méltánlál Petrozsény községnek állami szempontokból nagyjelentőségű misszióját emeli ki, melynek hogy megfelelőhessen, nem nélkülözheti az államhatalom segítő támogatását. És midőn ezt a legmélyebb alázattal kérjük, nem esedezünk kivételek kedvezményért, hiszen az országnak számos oly községe és városa bír kir. adóhivatallal, ahol a forgalmi, adózási és egyéb mértékadó köztekintetek megközelítőleg sem bírnak olyan jelentőséggel, mint Petrozsény, mely a saját erejéből és munkássága révén Hunyadvármegye legnépesebb községévé emelkedett, az alig háromvázott előtt létezett kietlen vadon helyén. Fejlődésének a kir. adóhivatal nemcsak lendületet adna, de erkölcsi hatásával e vidék központi jellegét dokumentálva, Petrozsény újabb erőt nyerne a tudatban, hogy a magas kormány felismerve közigazdasági és kulturális jelentőségét, megérdemelt támogatásban részesíti.

Szén-, fa- és egyéb nagy iparvállalataink nemzetgazdasági erőfeszítéséről és közhasznu akciójáról Nagyméltóságod tudomással bírva, annak bővebb ismertetésére nem bocsátjuk, s csakis, mint alázatos kérelmünk elbírálásánál nyomattékkal bíró és figyelemre méltó tényezőt említjük. stb.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Előfizetési felhívás.** Lapunk nyolczadik esztendeje második negyedének közeledtével t. előfizetőinkhez azzal a kéréssel fordulunk, hogy előfizetéseiket megújítani és hátralékaikat kiegyenlíteni annál is inkább méltotassanak, mivel ellen esetben a „Petrozsényi és Vidéke” husvétutáni számát azok részére, kik ezen kérésünknek nem tesznek eleget, a legjobb akaratunk mellett sem küldhetjük meg.

— **Március 15-ikét,** a Máv. hazafias altiszti kara szintén fényesen megünnepelte; mintegy 25-en gyűltek össze az állomás étkező termebe családjukkal együtt. Újvári Imre szép beszédben méltatta a nap jelentőségét. Dávid Dezső hazafias költeményt szavalt s az egész társaság karban énekelte a Kossuth notát s több más hazafias dalt. A lelkes pohárköszöntések sem hiányoztak. A társaság vig kedélyvel a késő órákig maradt együtt. Ha előljárók, az osztálménkök s a forgalmi hivatalnokok a polgárság ünneplésében vettek részt, ők sem akartak elmaradni hazafias érzésük nyilvánításában s a hogy a szolgálat kötelezettsége alól szabadultak közös érzéstől vezéreelve egybegyűltek, hogy a szabadság nagy ünnepén ők is nyilvánítsák együttérzésüket. (Mult számunkból technikai okok miatt maradt ki.)

— **A kereskedők körének** vasárnapi gyűlése, amelyben az előkészítő bizottság még munkáját nem fejezte be, elnapoltatt.

— **Műkedvelői előadással** egybekötött zártkörű táncestélyt rendez április hó 4-én husvét másodnapján a m. á. v. altiszti asztaltársaság saját könyvtára gyarapítására Tribus Gyula ellenőr, államás főnök védnöksége alatt, a Wagner szálloda nagyerődjében. Színre kerül a „Könnyelműség és szerelem” című színű öt felvonásban. Írta: Deák Farkas, rendező Dávid Dezső. — Jegyek előre válthatók a m. á. v. petrozsényi személypénztárban.

— **Előkelő lakodalom** volt f. hó 19-én Erdélyi Mihály takarékpénztári könyvelő házában. Ekkor esküdtek a református templomban egymásnak örökhűséget Kaufman Gizella Petrozsény egyik szépsége és Kádár József postászt. A Kósa Mihály által elhangztatott remek egyházi beszéd után a lakadalmas háznál szebbnél-szebb pohárköszöntők között a késő éjjelig maradtak a vendégek az örvendezőkkel együtt, kiknek mi is állandó boldogságot kívánunk.

— **A vasárnapi munkaszünet ügyében.** Petrozsény összes kereskedői — kivéve a bazarosokat — újra gyűlést tartottak melyen elhatározták, hogy üzletét mindenik befogja zárni — a fizetési napok kivételével — minden vasárnap és szent István napján délután 1 órakor s felhatalmazva a kiküldött bizottságot, hogy a bazarosok ellen a 100 korona bírság behajtása iránt tegye meg a járásbírságnál a kellő lépéseket, valamint ők is kötelezik magukat, hogy ha nyitva tartanak üzletüket, vagyis ha a megállapodás szerinti egy óra után elárusítanak, a száz korona büntetést a községi szegény alap javára befogják fizetni. Továbbá elhatározták, hogy csatlakoznak azon mozgalomhoz, mely kéri a minisztert, hogy az egész országban egységesen déli 12 órában állapítsa meg a vasárnapi munkaszünet kezdetét. Dicséret és elismerés illeti Petrozsény kereskedőit, hogy maguk buzgolkodnak alkalmazottjaiknak hetenkint egy fél napi szünetet adni a pihenésre.

— **Hálmérgezés** következtében napokig feküdt Petrozsényben egy vasúti kalauzas felesége. Drága pénzéért romlott halat kapott a halárusítótól. Bizonyára napok óta kün tartották a kirakattá alakított járdán. Az egészségügyi bizottság tagjai az efajta élelmi szereket (vikszos hurkakat stb.) néha megtekinthetnek; ha romlottak elkobzandók s az elárusító kíméletlenül feljelentendők.

— **Haláltokozó utonállás.** Fizetés napján f. hó 20-án nyugodtan tartott haza, a Piszku bányarészen Hagya Péter színtei illetőségű bányász feleségével és gyermekeivel, miközben mint mennykőscsapás az égből, Barcsa P. nehéz botütései estek az apa fejére. Hagya a súlyos sérülések következtében 25-én meghalt, Barcsát letartoztatták.

— **Románok által** megugratott magyar színészek. Ez is fizetés napján történt. Minden rendben volt már ahoz, hogy Mikó Gábor nagynevűnek híresztelt színtársulatával Petrillán, a Bauer vendéglő nagytermében egy szenzációs színű előadásához fogjon. Egyszer csak beállt 8 óráh suhancz, — az egyik az egyetlen lámpát eloltotta s a többi addig verte az asztalokat

padokat és a kulisszákat, a míg hiro-helye sem volt sem a színészeknek sem a közönségnek. Erélyes megtorlásra készülnek.

— **Új részvénytársaság** a Zsilvölgyben. Még élénk emlékezetében lehet azoknak, kik régebb ideje vannak völgyünkben, hogy egy pár évvel ezelőtt nagy anyagi befektetéssel minden előkészület megvolt arra nézve téve, hogy Petrozsény közelében Livazény határában egy hatalmas kárbitgyár felállítható legyen. Sokaknak szép reménye dült azonban az által egyszerre romba, hogy mintha elvágta volna, ez ügyben egy időn túl minden intézkedést beszüntettek. De a mi késik úgy látszik nem marad el. Friss pénzzel készül egy új társaság vidékünkre s így a közel jövőben. — a mennyiben illetékes helyen a szükséges lépések már meg is tétettek — a félbehagyott munkának folytatása következik, — a mi egy újabb bizonyítéka, hogy haladunk s hogy haladásunk érdekében kiérdemeltük a magas kormánytól oly sokszor hangzottatott kéréseink teljesítését.

— **Hullaégető kemence** Petrozsényben. Talán el sem tudok számolni azt a sok kellemetlenséget, a mi Petrozsény község előjáróságának nyakába a dögtér miatt zúdult. Varjassy István Petrozsény derék első jegyzője egy igen czélszerű eszmét pendített meg és igyekszik megvalósítani, egy hullaégető kemence létesítésének eszméjét. Érintkezésbe bocsátkozott Zsonbolya előjáróságával, a hol már rég működik egy ilyen kemence s onnan kérdéseire azt a kedvező választ kapta, hogy a Doktor Izidor-féle hullaégető kemence igen alkalmas s rendeltetésének teljesen megfelel. Bele fog kerülni körülbelől ezer koronába s így ez a rég vajdó kérdés rövid időn belül megoldást nyerhet.

— **Többszörös tolvajlásnak** jött a petrozsényi csendőrség vezetője tappintatos eljárással nyomára. Egy ügyes keresztkérdés alkalmazása után Buzduga Dumitru és két társa töredelmesen kiavolták, hogy ők lopták el a Kiss János pályáról két s a Pekk Mihály dísznőjét — miért mások ártatlanul már megszervezték. Bennük egy szervezett rablóbandát fedezett fel a csendőrség. Egy eldugott helyen el voltak látva különféle gyilkoló eszközökkel.

— **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni,** Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33, mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajtisztá magvak árai alacsonyak. Különösen fölemlítendő az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabnafélék dús választéka.

— **Aki jókedvű,** az elégedett és boldog. Aki a Mátyás Diákot olvassa, az jókedvű és még az ex-lex megszüntetése daczára sem jut eszébe búsulni. Mindebből az következik, hogy a Mátyás Diákot kell olvasni. Hogy pedig a Mátyás Diákot olvashassa, meg kell rendelni. A Mátyás Diák ezidő szerint a legjobb és a legnagyobb terjedelmű élelap amely tele van vidám képpel és ötletes szöveggel, hogy országos jókedvet árasztson szét. A Mátyás Diákot Murai Károly szerkeszti s a Wodianer F. és Fiai cég adja ki. Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Kiadólivatala [Budapest, IV., Sarkantyus-utca 3.] ingyen és bérmentve küld mutatványszámot, ha e célból egy levelező-lapon hozzá fordulnak.

Hasznos tudnivalók.

Első segélynyújtás a vérzéseknél.

Testünk lágy részeit behálózó véredények minden sebesülés alkalmával széttepetnek, minek következtében a seb nagyságához mérten kisebb-nagyobb vérzések állanak be.

A vér az élet egyik legfőbb tényezője, rendkívül megbecsülendő anyaga a testnek, miért is azzal takarékoskodunk kell; a vérzéseket tehát meg kell szüntetnünk, el kell állítanunk.

A vérzés neha önmagától is eláll, mikor t. i. a seb környékét elborító vér megszikk. Ha ezen szerencsés eset veszélyesebb vérzéseknél is beállana, akkor a kötés alkalmazásakor az aludt vért nem szabad lemosás által eltávolítani, mert a bekövetkezendő újabb vérvesztés komoly veszélyt hozhat a sebesülte.

Kisebb vérzéseknél elég, ha hüvelyk ujjunk hegyével vagy párnájával a sebet függőlegesen a csontozat nyomjuk.

Nagyobb vérzéseknél (vétagokon) a két hüvelyk és két mutató ujj segítségével alkalmazott körülzoritással iparkodunk a vérzést csökkenteni vagy elállítani, mely műtét mindig a sebb fölött alkalmazandó.

Ezen kezdetleges eljárások csak azon esetben fogantatásandók, ha abszolút semmi kötészer nincs birtokunkban, mert kötőszerekkel sikeresebben utját vágthatjuk a vérvesztéseknek.

Ugyanis, — erősebb vérzéseknél tiszta, kimosott vásznat, sebruhát összehajtogatva, vagy gyapotot gömbbé alakítva nyomunk a sebre s a háromszögű kendővel szorosan leköttjük, (szorító kötés) ha a kötést a vér átszissa, jele, hogy munkánk nem hozta meg a kívánt eredményt, szorosabb kötést alkalmazunk s orvosért küldünk.

Vétagok elszakítása alkalmával a seb és szív között alkalmazunk körülkötést, olyan formán, hogy a háromszögű kendőt a seb fölött átvesszük s azt lazán hagyva a két végén összekötjük, ekkor kulesot, pálczát, vagy kezünk ügyébe eső fadarabot dugunk a kendő szárai közé s addig esavarjuk jobbra vagy balra, míg a seb fölötti részt teljesen elszorítjuk s a további vérzést megakadályozzuk.

Ily fajta kötést legfeljebb 2 óráig szabad a testen hagyni, mert a körülkötött rész elhalhat. Ennyi idő lefolyása alatt biztosan kapunk orvosi segítyt.

Megjegyzem, hogy körülkötésre csak az esetben van szükség, ha a szorító kötés gyorsan átázott s a sebből sugárban szökve tör elő a vér.

A köznépnek divó vérzéscsillapító szerek alkalmazása, mint pl. a pókháló, homok, méz, cukor, só, hamu, tojáshej, falevél, árnik, flastrom szorgalmasan kerülendő, mert ezek csak fertőzik a sebet s késleltetik a gyógyulást, sok esetben pedig végzetes kimeneteli vérmérgezést okoznak.

Örvérzéseknél a nyak tájékát szorító ruhadarabok megtágitandók. Az orr fújása, mosogatása, borogatása a nyakra, valamint a lehajlás megtiltandó. Ha nagy a vérzés fogjuk be az orrlíkat kis ujjunk segítségével dugjunk fel 3—4 drb. borsónagyságú gyapotot.

Vérkúpés és vérhányás a gyomor vagy tüdő véredényeinek meggattanásából ered. Ily esetben fő dolog a szív működését csökkenteni.

A beteg fekvődjék le, szív tájékára alkalmazzunk hideg borogatást, itassunk vele hideg, sós vizet, nyellessünk jeget.

Nyugott viselkedés mellett a megszakadt erecske fölött véralvadék képződik s a vérzés eláll.

Általános szabály, hogy a sérült rész lehetőleg magasan helyeztessék el, mert így nehezebben folyik a sebzhez a vér s kisebb lesz a vérzés.

B. L.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**

Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

Főmunkatárs: **Fekete József.**

NYILTTÉR *).

Nyilatkozat.

Moldován Márku nagybátyám volt petrillai körjegyzőnek elhunytá alkalmából, a folyó évi március 15-én történt temetésén az összes jelen voltakak s különösen az előjárósági tagoknak ez uton is köszönetemet fejezem ki.

De nem mulaszthatom el különösen Vassi János körjegyző urnak azon szívességét megköszönni, melylyel boldogult nagybátyám ravatalára, halálos ágán kifejezett kívánsága szerinti felirattal ellátott koszorút helyezett el saját költségén.

Petrilla, 1904. március 17-én.

Préda János,
lelkész.

*) E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Tudósítás.

A P. és v. nagyrabcsült közönségének ezennel b. tudtára óhajtom adni, miszerint petrozsényi (fiók) fényk. műtermemet havonként csak egyszer nyitom meg főlvételek eszközéséhez. Mindenkor Barna Samu ur művezetőm által a legjobb izléssel és a fényszabályozás gyakoroltságával, még „az illetőknek is” kik arczukat fotografáláshoz előnytelennek képzelik a legszebb kivitelű előnyös kép lesz készítve, minden megrendelés 8 nap alatt szállítandó.

A most következő husvéti ünnepeken mindennap regg. 8-tól este 1/26 óráig rendelhető.

Maradtam kiváló tisztelettel:

Adler Alfréd, fényképész

Budapest, Ardrassy-ut és Izabella-u. sarok

62—64. Szászváros fő-utca. Petrozsény fő-u. Ullman ház.

WEISZ TESTVÉREK, PETROZSÉNY.

RENDKIVÜLI ALKALMI VÉTEL!

Vb. Szüszér és társa csődtömege

árverés útján birtokunkba jut-
ván, értesítjük a t. közönsé-
get, hogy az ott lévő

kézmű-, divat- és rövidárukat, u. m.:

kelmék, selymek, batisztok, női fehérműek, gallérok, kötények, cipők, kalapok, fűzők,
függönyök, asztalkészletek, szőnyegek; továbbá férfi kalapok, ernyők, cipők, harisnyák,
fehérműek, nyakkendők, keztyűk, sítapálczák, valamint paplanok, gyermek-, fiu- és leány-
ruhák s egyéb áruk dús választékbanaz eddigi áraknál tetemesen olcsóbban fog-
nak ugyanazon helyiségben: a Kossuth
Lajos-utczában, az új Ullmann-féle házban
eladatni.Egyben tisztelettel van szerencsénk tudatni,
hogy **b e v á s á r l á s i** utunk-
ról visszatértünk s áruinkat főüzletünkben dús
választékban szintén rendkívül jutányosan á-
rusítjuk el.

Tisztelettel

Weisz Testvérek.Egy amerikai gyorsfőző
és

egy háztartási mérleg ingyen.

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tuhal-
mazott raktároból világhírű s kiválóságukért általá-
nosan kedvelt **mexikói ezüst-árukat** és pedig:

-
6 drb.	mexikói ezüst asztali kés,
6 »	» » evővillát,
6 »	» » evőkanalat,
12 »	» » kávéskanalat,
6 »	» » kiváló desszertkést,
6 »	» » desszertvillát,
1 »	» » mexikói ezüst levesmerítő
	kanalat,
1 »	» » tejmerítőt,
2 »	eleg. szalon asztali gyertya-
tartót.

46 drb. összesen 6 frt. 50 krajczár.
csakMinden megrendelő ezenkívül jutalomképen egy
amerikai gyorsfőzőt és egy szavatosság mellett pon-
tosan működő 12½ kiló hordképességű háztartási mér-
leget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy tel-
jesen fehér fém (belül is), melynek tartósságért és
kiváló minőségeért 25 évi jótállást vállalalok. Szét-
küldés a pénz előleges megküldése esetén vagy után-
vétellel történik az európai raktárból:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédy-utca 3. sz.

3-12

Hitelt nyujtok

1-2-3 évre (kamat nélkül): városok, községek, me-
gyék, vízszabályozó társulatok, mérnöki hivatalok,
szövetkezetek, nagyobb uradalmak s más hitelképes
testületeknek.

A hitelnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik.

ZSÖLŐLUGAS T

ültessünk minden ház mellé és
kertjeinkben föld- és homoktalajon.Erre azonban nem minden szőlőfaj al-
kalmos, (bár mind kuszó természetű) mert na-
gyobb része ha megnő is, termést nem hoz, e-
zért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol
lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven
ellátják házuikat az egész szőlőérés idején a
legkötönyebb muskataly és más édes szőlőkkel.A szőlő hazánkban mindenütt megterem
s nincsen oly ház, melynek fala mellett a le-
gesebb gondozással felvehető nem volna.
ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítő-
seknek stb. a legremekesebb díszre, anélkül, hogy
legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre
használható részekből. Ez a legháladosabb
gyümölcs, mert minden évben terem.A fajok ismertetésére vonatkozó, színes
fénynyomatu katalogus bárkinek ingyen és bér-
mentve küldetik meg, aki címét egy levele-
zőlapon tudatja.

Czím:

Érmeleki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya,
9-20 u. p. Székelyhid.

5 koronáért

küldök 4½ kiló (kb. 50 drb.) kevésbé megsérült finom enyhe

pipere-szappant

rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezed, jázmin és gyöngy-
virágból szépen összeválogatva. A pénz előzetes meg-
küldése, vagy utánvétellel küldi:

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII. ker., Bezerédy-utca 3 szám.

Eladó. Egy elegáns szalon garnitúra, teljes háló-
szoba berendezés és egy ebédlő.

Czím a Kiadóhivatalban.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tu-
domására hozni, hogy fogászati műtermem márczius
hó 15-től a fő-utczába (Weisz Ignác só-nagyárus
házába) helyeztem át.

Kiváló tisztelettel

Édenburg Armand,
fogtechnikus.

Dupla villanydelejes

kereszt

vagy

csillag

D. R. G. M. 88503. sz.

gyógyít és felüdít jótállás mellett: köszvény, reuma,
asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzugás, nehéz
hallás, epilepsia (eskór), idegesség, étvágytalanság,
sápkor, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza, vala-
mint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 88503.
sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem
gyógyul, azonnal visszakapja a pénzét. Ahol már
semmisem használt, ott kérem az én készülékemet
megkísérletre; megvagyok győződve, készülékem biztos
hatásáról.

A nagy készülék ára 6 korona,

idült betegségeknek alkalmazandó

A kis készülék ára 4 korona,

könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy
előleges fizetéssel a bel- és külföld részére.

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédy-utca 3. sz.

3-12